

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΈΝΩΣΗ

Οι νομοθεσίες, οι πολιτικές και τα προγράμματα των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας (ΥΚΕ) είναι ευθυγραμμισμένα με το αντίστοιχο κοινοτικό κεκτημένο. Οι Υπηρεσίες βρίσκονται σε μία συνεχή διαδικασία παρακολούθησης και προσαρμογής τους με τις αποφάσεις που λαμβάνονται, σ' ευρωπαϊκό επίπεδο, στα θέματα που τις αφορούν.

Στους τομείς αρμοδιότητας των ΥΚΕ, όπως είναι η κοινωνική ενσωμάτωση και η κοινωνική προστασία, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει αναπτύξει πολιτικές αντί νομοθετικά μέτρα. Για την προώθηση των πολιτικών αυτών, η Ευρωπαϊκή Ένωση εφαρμόζει μεθόδους συντονισμού και ανταλλαγής καλύτερων πρακτικών μεταξύ χωρών μελών.

• **Ανοικτή Μέθοδος Συντονισμού στον τομέα της Κοινωνικής Προστασίας και της Κοινωνικής Ενσωμάτωσης**

Η διαδικασία κοινωνικής προστασίας και κοινωνικής ένταξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει θέσει τρεις τομείς προτεραιοτήτων που αφορούν: την εξάλειψη της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, την εξασφάλιση επαρκών και βιώσιμων συντάξεων και την παροχή προσβάσιμης, ποιοτικής και βιώσιμης υγειονομικής περίθαλψης και μακροχρόνιας περίθαλψης. Μέσω της διαδικασίας αυτής, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συντονίζει και ενθαρρύνει τις δράσεις των κρατών μελών για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και τη μεταρρύθμιση των συστημάτων κοινωνικής προστασίας βάσει των πολιτικών ανταλλαγών και της αμοιβαίας μάθησης. Κατ' αυτό τον τρόπο, ενισχύει την επίτευξη των στρατηγικών στόχων της ΕΕ για διαρκή οικονομική ανάπτυξη, περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή μέχρι το 2010.

Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας, το Μάρτιο του 2000, ζητήθηκε από τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την Επιτροπή να προχωρήσουν προς τη δραστική μείωση της φτώχειας έως το 2010. Συμφωνήθηκε, επίσης, όπως τα κράτη μέλη συντονίσουν τις πολιτικές τους για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού με βάση την Ανοικτή Μέθοδο Συντονισμού. Η εν λόγω μέθοδος επιτρέπει τον καθορισμό κοινών στόχων και τη σύγκριση ορθών πρακτικών μεταξύ κρατών μελών σε τρεις τομείς: κοινωνική ενσωμάτωση (από το 2000), συνταξιοδοτικά συστήματα και συστήματα πρόωρης συνταξιοδότησης (από το 2001) και το μέλλον του τομέα της υγείας και της μακροχρόνιας φροντίδας (από το 2004). Συγκεκριμένα, η Ανοικτή Μέθοδος Συντονισμού περιλαμβάνει τον καθορισμό κοινών γενικών στόχων, την εκπόνηση εθνικών σχεδίων δράσης και εκθέσεων που σκιαγραφούν τις πολιτικές τις οποίες τα κράτη μέλη προτίθενται να υλοποιήσουν για να επιτύχουν τους κοινούς στόχους καθώς και την αξιολόγηση αυτών των σχεδίων και στρατηγικών σε άλλες κοινές εκθέσεις της Επιτροπής και του Συμβουλίου.

• **Εθνικά Στρατηγικά Έγγραφα στον τομέα της Κοινωνικής Προστασίας και της Κοινωνικής Ενσωμάτωσης**

Όλα τα κράτη μέλη υπέβαλαν τα πρώτα Εθνικά Σχέδια Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση τον Ιούνιο του 2001, για την περίοδο 2001 – 2003. Το Δεκέμβριο του

2002 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει από τα κράτη μέλη την κατάρτιση μιας δεύτερης γενιάς Εθνικών Σχεδίων Δράσης έως τον Ιούλιο του 2003 για την περίοδο 2003 – 2005. Τα 10 νέα κράτη μέλη που εντάχθηκαν στην ΕΕ το Μάιο του 2004 υπέβαλαν τα πρώτα τους Εθνικά Σχεδία Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση τον Ιούλιο του 2004, καλύπτοντας την περίοδο 2004 – 2006. Στο πλαίσιο της νέας ευρωπαϊκής διαδικασίας εξορθολογισμού της Ανοικτής Μεθόδου Συντονισμού, τα κράτη μέλη της ΕΕ υπέβαλαν Εθνικές Εκθέσεις για τις Στρατηγικές Κοινωνικής Προστασίας και Κοινωνικής Ενσωμάτωσης για την περίοδο 2006 – 2008, οι οποίες περιλάμβαναν τρία θεματικά σχέδια που αφορούσαν την κοινωνική ενσωμάτωση, τις συντάξεις και την υγειονομική περίθαλψη.

Η Κυπριακή Δημοκρατία έχει υποβάλει, πριν την ένταξή της στην ΕΕ, το Κοινό Μνημόνιο για την Κοινωνική Ενσωμάτωση το Δεκέμβριο του 2003. Επίσης, όπως όλα τα νέα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχει καταρτίσει το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση για την περίοδο 2004 – 2006 και έχει υποβάλει την Εθνική Έκθεση Στρατηγικής περί Επαρκών και Βιώσιμων Συντάξεων για το 2005 και την Εθνική Έκθεση για τις Στρατηγικές Κοινωνικής Προστασίας και Κοινωνικής Ενσωμάτωσης για την περίοδο 2006 - 2008.

Στο πλαίσιο της νέας ευρωπαϊκής διαδικασίας εξορθολογισμού της Ανοικτής Μεθόδου Συντονισμού για την Κοινωνική Προστασία και την Κοινωνική Ενσωμάτωση, έχει εγκαινιαστεί ο δεύτερος κύκλος για την υποβολή των Εθνικών Εκθέσεων για την περίοδο 2008 – 2010, όπου τα κράτη μέλη θα πρέπει να μεταφέρουν τους κοινούς στόχους που έχουν συμφωνηθεί σε εθνικά σχέδια στους τρεις τομείς της κοινωνικής ενσωμάτωσης, συντάξεων, υγείας και μακροχρόνιας φροντίδας. Η Κύπρος, μετά από έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου (αρ.απ. 67.791, ημερ. 6/10/2008) έχει υποβάλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή την Εθνική Έκθεση για τις Στρατηγικές Κοινωνικής Προστασίας και Κοινωνικής Ενσωμάτωσης για την περίοδο 2008 – 2010, η οποία είναι δημοσιευμένη και στην [ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής](#)

● Εκπροσώπηση της Κύπρου σε Επιτροπές/Υποεπιτροπές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Συμβουλίου της Ευρώπης

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας έχουν το συντονιστικό ρόλο για την εκπροσώπηση της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας, στην οποία συμμετέχουν επίσης οι Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων και το Υπουργείο Υγείας. Η Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας είναι η κατ' εξοχή συμβουλευτική επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε θέματα κοινωνικής προστασίας. Επιπρόσθετα, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας εκπροσωπούν την Κύπρο στην Υποεπιτροπή Δεικτών της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας, στην οποία συμμετέχουν και οι Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας εκπροσωπούν την Κύπρο και στην ειδική Επιτροπή Εμπειρογνομώνων για Θέματα Δημογραφίας, η οποία άρχισε τις εργασίες της το 2007 και έχει συμβουλευτικό ρόλο προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε θέματα δημογραφικής πολιτικής.

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας μαζί με το Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής του Υπουργείου Οικονομικών, εκπροσωπούν την Κύπρο στην Υποεπιτροπή Ηλεκτρονικής Ενσωμάτωσης (E-Inclusion Subgroup), η οποία

συστάθηκε το 2007 με σκοπό την προώθηση της αξιοποίησης των τεχνολογιών πληροφόρησης και επικοινωνιών για την ανάπτυξη μιας κοινωνίας της πληροφορίας από την οποία θα επωφελούνται όλοι οι πολίτες και θα συμμετέχουν ενεργά.

Επιπρόσθετα, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας εκπροσωπούν την Κύπρο, μέχρι τον Ιούνιο του 2009, στην Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για Κοινωνική Πολιτική για Οικογένειες και Παιδιά του Συμβουλίου της Ευρώπης.

• **Πρόγραμμα Συναδελφικής Αξιολόγησης – Αμοιβαία Μάθηση Μεταξύ των Κρατών Μελών στον Τομέα της Κοινωνικής Προστασίας και της Κοινωνικής Ενσωμάτωσης**

Το πρόγραμμα [Συναδελφικής Αξιολόγησης](#) αποτελεί συστατικό στοιχείο της Ανοικτής Μεθόδου Συντονισμού στον τομέα της Κοινωνικής Προστασίας και της Κοινωνικής Ενσωμάτωσης. Το Πρόγραμμα συνιστά μια διαδικασία αμοιβαίας μάθησης και ανταλλαγής εμπειριών μεταξύ των κρατών μελών. Σκοπός του είναι η διάδοση καλών πρακτικών και η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας βασικών πολιτικών, θεσμών και προγραμμάτων κοινωνικής ενσωμάτωσης. Το Πρόγραμμα Συναδελφικής Αξιολόγησης έχει λειτουργήσει για πρώτη φορά το 2004, με τη διεξαγωγή Σεμιναρίων σε κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εμπλέκοντας εθνικές και τοπικές αρχές, ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες στον τομέα της κοινωνικής ενσωμάτωσης, αντιπροσώπους των κοινωνικών εταίρων, των μη κυβερνητικών οργανισμών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Τα Σεμινάρια αυτά επιχειρούν να αξιολογήσουν κατά πόσο η υπό εξέταση πολιτική, η οποία θεωρείται ως αποτελεσματική σε εθνικό επίπεδο, μπορεί να εφαρμοστεί αποτελεσματικά σε άλλα κράτη μέλη.

• **Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρύθμισης για τη Στρατηγική της Λισσαβόνας**

Το 2005 ετοιμάστηκαν και υποβλήθηκαν από όλα τα κράτη μέλη τα τριετή (Οκτ. 2006 - Οκτ. 2008) Εθνικά Μεταρρυθμιστικά Προγράμματα για τη Στρατηγική της Λισσαβόνας. Τα ΕΜΠ επικεντρώνονται στην προώθηση και λήψη διαρθρωτικών μέτρων για την αντιμετώπιση των ιδιαίτερων προκλήσεων που αντιμετωπίζει η κάθε χώρα και διαχωρίζονται σε τρία κεφάλαια: το Μακροοικονομικό Κεφάλαιο, το Μικροοικονομικό Κεφάλαιο και το Κεφάλαιο για την Απασχόληση.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Μάρτιο του 2008 ζήτησε από τα κράτη μέλη να υποβάλουν αναθεωρημένο ή νέο Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα για την περίοδο 2008-2010. Το Γραφείο Προγραμματισμού ετοίμασε, σε συνεργασία με τα αρμόδια Υπουργεία, Υπηρεσίες και κοινωνικούς εταίρους, αναθεωρημένο Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα το οποίο εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 29 Οκτωβρίου 2008. Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας έχουν ενεργό ρόλο στην ετοιμασία του κεφαλαίου που αφορά την Απασχόληση και συγκεκριμένα το θεματικό άξονα για την ενδυνάμωση των συνθηκών κοινωνικής συνοχής.

● Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα PROGRESS

Το Πρόγραμμα [PROGRESS](#) αποτελεί ένα νέο πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την απασχόληση και την κοινωνική αλληλεγγύη για την περίοδο 2007-2013, οι δράσεις του οποίου επικεντρώνονται σε πέντε άξονες πολιτικής:

- απασχόληση,
- κοινωνική προστασία και ενσωμάτωση,
- όροι εργασίας,
- καταπολέμηση των διακρίσεων,
- ισότητα των φύλων.

Η Κύπρος μέσω του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μετέχει στην ειδική Επιτροπή Εκπροσώπων των Κρατών Μελών που έχει συσταθεί με στόχο την επιτυχή εφαρμογή του Προγράμματος.

● Ευρωπαϊκό Έτος για την Καταπολέμηση της Φτώχειας και του Κοινωνικού Αποκλεισμού 2010

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενέκριναν Απόφαση με την οποία ανακηρύχθηκε το 2010 [«ευρωπαϊκό έτος για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού»](#). Οι στόχοι και οι κατευθυντήριες γραμμές του έτους συνίστανται στην αναγνώριση των θεμελιωδών δικαιωμάτων των ατόμων που ζουν σε κατάσταση φτώχειας, στην κοινή ευθύνη των δημόσιων υπηρεσιών και της κοινωνίας των πολιτών για μια ευρύτερη κοινωνική συνοχή και στην ανανέωση της δέσμευσης για την από κοινού εξάλειψη της φτώχειας.

Σύμφωνα με τη σχετική Απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το ανώτατο ποσό της κοινοτικής χρηματοδότησης για την Κύπρο για υλοποίηση εθνικών δραστηριοτήτων στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έτους, ανέρχεται σε εκατόν είκοσι χιλιάδες (120.000) ευρώ με τουλάχιστον ισόποση συνεισφορά από την Κυπριακή Δημοκρατία. Η Μονάδα Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων έχει οριστεί, με σχετική απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου (ημερ. 04/03/2009), ως Εθνικός Εκτελεστικός Φορέας για τη διοργάνωση και τη διασφάλιση του συντονισμού του ευρωπαϊκού έτους σε εθνικό επίπεδο. Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας στο πλαίσιο αυτό θα έχουν την ευθύνη σύνταξης του εθνικού προγράμματος για το ευρωπαϊκό έτος με τη συμβολή όλων των άλλων εμπλεκόμενων φορέων.

● Υλοποίηση καινοτόμων προγραμμάτων που συγχρηματοδοτούνται από ευρωπαϊκούς και εθνικούς πόρους

Η ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση έδωσε τη δυνατότητα αξιοποίησης ευρωπαϊκών πόρων για την υλοποίηση καινοτόμων προγραμμάτων, με σκοπό την προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού και την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση όλων των εμπλεκόμενων φορέων σε τομείς όπως είναι η ανάπτυξη μιας κουλτούρας ενεργοποίησης, η ισότητα των ευκαιριών για όλους και η καταπολέμηση των διακρίσεων.

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας για την προγραμματική περίοδο των Διαρθρωτικών Ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2004-2006, με επέκταση μέχρι το 2008, ήταν ο αρμόδιος φορέας για την υλοποίηση δύο έργων που συγχρηματοδοτήθηκαν από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και την Κυπριακή Δημοκρατία, με στόχο την προώθηση της ένταξης του αδρανούς εργατικού δυναμικού στην αγορά εργασίας.

Στο πλαίσιο της νέας προγραμματικής περιόδου των Διαρθρωτικών Ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περίοδο 2007-2013, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας είναι ο αρμόδιος φορέας για την υλοποίηση τριών νέων προγραμμάτων που συγχρηματοδοτήθηκαν από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και την Κυπριακή Δημοκρατία, τα οποία εντάσσονται στους γενικότερους στόχους για την προσέλκυση και διατήρηση περισσότερων ατόμων στην αγορά εργασίας, την ενίσχυση της κοινωνικής ενσωμάτωσης και την αναβάθμιση της διοικητικής ικανότητας του δημόσιου τομέα.

• Εθνικές Δράσεις Δημοσιότητας και Πληροφόρησης σχετικά με την Καταπολέμηση των Διακρίσεων και την Προώθηση της Διαφορετικότητας και της Ισότητας "Διάλογοι"

Στα πλαίσια του [Ευρωπαϊκού Έτους Ίσων Ευκαιριών 2007](#), η Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω του Κοινοτικού Προγράμματος PROGRESS, προσκάλεσε με δημόσιο διαγωνισμό ενδιαφερόμενους φορείς να υποβάλουν προτάσεις για την προώθηση δραστηριοτήτων πληροφόρησης σε εθνικό επίπεδο στους τομείς των διακρίσεων, της διαφορετικότητας και της ισότητας.

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας υλοποίησαν καθ' όλη τη διάρκεια του 2008 το Έργο «Εθνικές Δράσεις Δημοσιότητας και Πληροφόρησης σχετικά με την Καταπολέμηση των Διακρίσεων και την Προώθηση της Διαφορετικότητας και της Ισότητας "Διάλογοι"», το οποίο συγχρηματοδοτήθηκε κατά 80% από την Ευρωπαϊκή Ένωση και κατά 20% από την Κυπριακή Δημοκρατία. Στόχος είναι η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση του κοινού και των εμπλεκόμενων λειτουργών και φορέων σε θέματα καταπολέμησης των διακρίσεων και της διαφορετικότητας και της προώθησης των ίσων ευκαιριών για όλους, ιδιαίτερα όσον αφορά τις ευάλωτες ομάδες πληθυσμού. Επίσης στοχεύει στην καταπολέμηση των διακρίσεων όσον αφορά το φύλο, την εθνικότητα, τη θρησκεία, τις ειδικές ανάγκες, την ηλικία και το σεξουαλικό προσανατολισμό.

Το Έργο περιλάμβανε μια σειρά δράσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των πολιτών και των εμπλεκόμενων επαγγελματιών, όπως δημοσιογραφική διάσκεψη, δύο συνέδρια και πέντε σεμινάρια παγκύπρια, διανομή ενημερωτικού υλικού από τους Λειτουργούς Ευημερίας κατά τη διάρκεια της Παγκόσμιας Ημέρας Καταπολέμησης των Διακρίσεων και κατά τη διάρκεια της Διεθνούς Έκθεσης Κύπρου καθώς επίσης από την Κοινοτική Αστυνομεία της Αστυνομίας Κύπρου και από τα Κέντρα Εξυπηρέτησης του Πολίτη καθ' όλη τη διάρκεια του Προγράμματος και τέλος την έκδοση παιδικού παραμυθιού με τίτλο «Το Εφταπόδι» μετά από σχετικό διαγωνισμό συγγραφής.